

VESTITORUL

Organ al Eparhiei române unite de Oradea-Mare și revistă de cultură religioasă.

Redacția și Administrația:
Oradea-Mare,
Parcul Ștetan Cel Mare No. 8.

Apare la 1 și la 15 a fiecărei luni.

Abonament:
Pe un an 120 Lei.
Exemplarul 5 Lei.

PARTEA OFICIALĂ

PARTEA NEOFICIALĂ

Nr. 649—1925.

Salariile preoților pe Ian.—Febr. 1925

Preoții din pastorație întregirile lor de salar cunvenite pe Ianuarie—Februarie crt. le pot ridica dela Oficiul Administrativ al Fondățiunilor diecezane pre lângă chitanțe netimbrate. Se vor chita separat întregirile de salar pe luna Ianuarie și separat pe luna Februarie crt. După ce retribuțiunile preoților prin sporul noude 30% s'a modificat, în chitanțe sumele de plată nu se vor completa rămânând, ca aceasta completare să o facă Oficiul Administrativ. Administratorii parochiilor vacante deasemenea își pot ridica retribuțiunile lor de câte 241 Lei lunar pe lunile Ianuarie și separat pe Februarie c. Comunicând celea de mai sus lăsăm, ca fiecare preot să-și prezinte chitanțele până cel mult în 31 Martie c. Oradea-Mare, 7 Martie 1925.

Nr. 678—1925.

Prin aceasta atragem atențiunea Veneratului Cler diecezan asupra dispozițiunilor Decretului VIII. §. 3 p. 9 din actele și decretele Sinodului Nostru diecezan din anul 1882 în sensul căruia: „Agitațiile cu ocaziunea vacanțelor în beneficiile parohiale, fie aceste personale sau prin alții, se interzic și ajitatorii nu numai nu vor primi beneficiul dorit, ci după împrejurări se vor suspenda și dela beneficiul lor actual.”

Toate transgresiunile în aceasta privință vor fi pedepsite cu toată rigoarea.

Oradea-Mare, Șed. Cons. 5 Martie 1925.

— *La Catedrala unită* vor predica în 15 Martie Mon. Vas. Barbul; în 22 Prof. Gheorge Barna; în 25 (Bunavestire) Rvs. Ilie Stan canonic; în 29 Rvs. Mgr. Grigorie Pop, canonic-camerar papal. În fiecare Duminică și sârb. cor sub dirigearea măiestrului Hubic.

— *Hirotonire* Duminică în 1 Martie s'a hirotonisit întru preot tinerul levit dl. *Augustin Mureșan* din Sanislău și-a fost dispus la parochia Cnegea, în 15 c. se hirotonește diaconul Aurel Lazar din Sânlazar dispus la parochia Sârsig.

PELERINAJUL

Dăm la vale comunicatul Comitetului național central din Blaj pentru conducerea pelerinajului la Roma cu călduroasa invitare să se anunțe cât de mulți și din dieceza noastră ca să ne putem înfățișa în concertul popoarelor apusene în număr demn de noi, fii ai maicii Rome.

Comunicatul e acesta:

„1. *Concentrarea* tuturor călătorilor va fi pe ziua de 19 Maiu a. c. la *Tinișoara*. Plecarea dela Jimbolia, granița către Jugoslavia, în aceeași zi până la Fiume și de aci peste Marea Adriatică la Ancona și apoi la Roma, unde se va ajunge la 22 Mai.

2. *La Roma* peregrinii vor petrece 5 zile, fiind incartiruiți în ospicii și hotele corespunzătoare. Inapoierea va fi pe uscat peste Florența și Veneția, unde se va rămânea câte o zi și apoi peste Triest și Zagreb tot cu trenul se va ajunge acasă la 31 Maiu.

3. *Taxa de călătorie* pentru o persoană, s'a stabilit în Lei 16.000 cl. I. — Lei 12.000 cl. II. — și Lei 8000 cl. III. În această sumă e socotit biletul de tren și de vapor dela Jimbolia până la Roma și înapoi, cuartirul și proviziunea în Italia (cei din cl. I. vor avea confortul potrivit acestei clase; cei din a II și a III vor avea aceiaș pensiune, deosebirea va fi numai la tren), apoi taxele de trăsură, autobuse, tramvai ș. a. taxele de intrare la diferitele muzee și festivaluri. — Călătoria până la granița românească rămâne în sarcina fiecăruia; se sperază însă o reducere de 75% pe C. F. R.

4. *Anunțările pentru pelerinaj* — la care nu se admit copii sub 15 ani — sunt de a se face până la 31 Martie 1925 la **păr, Aurel C. Domșa, protopop în Blaj**, la adresa căruia sunt de a se trimite ca anticipație lei 2000 pentru cl. III., lei 3000 pentru cl. II și lei 4000 pentru cl. I. — Banii se pot speda și prin banca „Patria” din Blaj, pe lângă aviz.

Cei cari s'au anunțat până acum vor trimite aceleași sume până la data de mai sus. — La caz că numărul celor ce se vor anunța va fi superior locurilor de cari dispunem, cei anunțați mai târziu vor putea lua parte numai în peregrinajul dela toamna.

5. In chestia pasapoartelor se va cerca din partea comitetului de organizare un aranjament colectiv, dar nu-i eschis ca aceasta să nu reușească din cauza Jugoslaviei și atunci va trebui să se scoată pașapoarte individuale. In acest caz — pe care nu vom întârzia a-l aduce la cunoștința pelerinilor — vom căuta, că măcar vizele necesare să le putem obține colectiv.

6 Programe mai speciale și bilete de legitimare se vor trimite, la timpul său, la adresa fiecărui participant.

Blaj, la 5 Martie 1925. *Comitetul central.*"

Mai comunicăm că am anunțat Comitetului central din Blaj pe următorii, anunțați la redacția noastră: Dr. Iuliu Chiș advocat Marghița, dr. Ioan Chiș inspector regional Oradea-Mare, Dna văd. Coriolan Pop cu dl. dr. Romul Pop Oradea-Mare, dl. Căpitan Leluț Alexandru Oradea-Mare, dl. dr. Ioan Boroș adv. Oradea-Mare, dl. Paul Voștinar director Oradea-Mare, Păr. Andrei Bogdan Portița cu doamna; Păr. Augustin David Șotelec, dl. Căp. Ștefanin cu doamna, dl. dr. Gredinar cu doamna și fiul, dna E. Colonel Ștara Oradea-Mare, Păr. dr. Paul Lauran Vadul-Crișului, dl. dr. Rácz Béla cu doamna Oradea-Mare, dl. dr. Vasile Bleda adv. cu doamna Oradea-Mare, Păr. Gh. Voștinar, doamna Iuliana Horvath Minișel, d. Elena Macici București, Păr. Teodor Stanca Groși, dl. dr. Teodor Stanca Cluj, Păr. Gh. Bonea Topa de Criș, dl. Gavriil Man învățator Vadul-Crișului. I i rugăm să binevoiască a satisface condițiilor din prezentul „Apel“ punându-se în legături directe cu Comitetul central din Blaj, de unde vor primi ulterioare informațiuni.

Evenimentele religioase din Franța

Franța catolică trece azi prin o gravă criză religioasă. După războiu intrase pacea religioasă în Franța. Clerul și-a făcut datoria cu vârf în fața inamicului; de aceea toată lumea era de părere că Biserica trebuie rehabilitată în drepturile ei. S'a și făcut uitată legea referitoare la expulsarea Congregațiilor religioase, în interesul Franței s'au reluat legăturile diplomatice cu Vaticanul. Guvernul socialisto-francmazon însă a dlui Herriot a socotit de bine a reînvia ura împotriva religiozității catolice. Suprimând ambasada dela Vatican (în Ianuar) și reaplicând legea Congregațiilor, a pus în fierbere toată Franța. Catolicii francezi sunt deciziși a și apăra și revendica drepturile chiar și cu prețul vieții. Intrunirile de protest ale catolicilor se țin lanț. La Rennes, Marsilia, Paris etc. s'au ținut adunări cu peste 40.000 de catolici. La Marsilia s'au dat și lupte de stradă cu francmasonii, socialiștii ș. a.; au fost și doi morți și mai multe sute de răniți. Generalul Castelnau, cu alți generali binemeritați în războiul mondial (Monroë etc) s'a pus în fruntea mișcării. S'a scos cartea de aur a clerului, s'a organizat „Federația națională a catolicilor francezi“ sub prezidiul Gen. Castelnau, cu scopul de-a întruni pe toți francezii la o luptă decizivă împotriva guvernului francmazon, a cărui zile par a fi numărate. Dorim fraților noștri de un sânge și o lege izbândă completă asupra celui rău.

Cum vorbește un episcop catolic cu un ministru-președinte

In urma persecuțiilor ce le-a pornit acum mai nou guvernul francez împotriva Bisericii catolice din Franța, Mgr. Ch. I. E. Ruch, arhiepiscopul din Strassburg, a ordonat preoților săi ca la s. liturgie să intercaleze rugăciunea din Misal: *contra persecutores Ecclesiae*. Dl. Herriot, ministrul-președinte al Franței, s'a simțit vizat de aceasta ordonanță și a demascat în plin parlament cu multă indignare pe „rebelul“ episcop. Mgr. Ruch i-i răspunde (25. I. 25.) în următoarea scrisoare deschisă:

Domnule Președinte,

... „Regrețați, că am dispus preoților din Alsacia recitarea zilnică la s. liturgie a rugăciunilor din Misal „împotriva persecutorilor Bisericii? Dvoastră nu puteți suporta fără indignare, că bunii preoți din Alsacia, la ordinul răutăciosului lor episcop, se roagă în flecare dlmineață la altarul Domnului împotriva Dvoastră și a guvernului Republicei? Permiteți, D-le Președinte al Consiliului, omului care știe mai bine ce am făcut, să vă spună tot adevărul.

Eu vorbesc de dușmanii neîmpăcați ai religiei noastre. Cred, că nu vă spun nimic nou, când afirm, că de aceștia sunt destui în țara lui Voltaire. Dv. ați auzit, fără îndoielă, vorbindu-se de francmasoni, de socialiști și de frații lor mai înaintați: comuniștii. Toți aceștia să știți, că nu sunt niști visători naivi, închiși în turnuri de fildeș. Oamenii de acțiune, ziariști, șefi de tot felul, zilnic declară, că catolicismul este pledeca fericirii omenești. Deci ei cer cu îndrăzneală ca Statul să ia măsuri de ordin public împotriva lui. Pot eu să ignorez rezoluțiile votate în congresele lor, articolii publicați în organele lor, amenințările lansate de ei împotriva bunurilor, drepturilor și libertăților de cari se bucură încă până în prezent Biserica din Alsacia? Crezut-am deci, că pot să ordonez preoților din dieceza Strassburgului recitarea zilnică la s. liturgie a rugăciunilor cari de veacuri s'au zis în asemenea cazuri la toate popoarele creștine. Liturgia numește acelea rugăciuni prin o vorbă, care Dvoastră o citați cu atâta indignare: *Contra persecutores Ecclesiae*. Aceste cuvinte n:au nimic excesiv, pentrucă un anumit număr din persoanele mai sus amintite urmăresc de fapt distrugerea catolicismului. Nu urmăresc ei, de pildă, suprimarea congregațiilor ce se ocupă cu învățământ și lichidarea bunurilor lor? N'am nevoie să mai adaug, D-le președinte, că Biserica prin rugăciunile împotriva vrășmașilor ei, nu dorește vre un rdu nimănu. Ea nu chlamă trâznetele cerului asupra acelora, cari o amintă cu trâznetele pământului; ea cere numai, ca Dumnezeu să o ferească de intrigile acelora cari nu-l votesc binele. Dvoastră puteți să cetiți acele texte liturgice și veți vedea că ele nu conțin nimic dușmănos sau vătămător.

Acesta e ordinul ce l'am dat. Am fiintit la per-

soana Dvoastră și la guvernul Dvoastră? Cetiți circulara mea și veți constata îndată, că nu v'am numit nici pe Dvoastră, nici vre-un ministru din guvernul Dvoastră. V'am numit implicit? Răspunsul e foarte ușor și care t-l puteți da singur Dvoastră. Dacă Dvoastră nu faceți parte din numărul vrășmașilor neîmpăcați ai Bisericii, atunci rugăciunile preoților alsacieni nu se îndreptază împotriva Dvoastră și Dvoastră sper că nu vă supărați nici pe mine nici pe ei. Altfel stă lucrul însă, dacă Dvoastră v'ați hotărât să combateți catolicismul cu toată tăria. Atunci trebuie să Vă mărturisesc, că noi implicit ne rugăm ca Dumnezeu să zădărnicească planurile Dvoastră. Dar rugăciunile noastre nu sunt făcute cu dușmănie față de Dvoastră și nici nu expun persoana Dvoastră urei cuiva. Dați-mi voie să Vă mărturisesc, că nu văd unde ar fi răul ce vi-l facem cu preoții mei rugând pe Dumnezeu să ne apere de planurile Dvoastre.

Dacă acest răspuns nu vă satisface, permiteți-mi să adaug o deslușire, care Vă va mângâia. Catolicii din Alsacia în fiecare Duminică, după liturgia cea mare, în toate bisericile Alsaciei, Vă recomandă bună-tății Dumnezeieștii, rugându-se pentru Franța, deci pentru Dvoastră și guvernul Dvoastră. Dvoastră cunoașteți de sigur artic. 8 din Concordat, care sună astfel: „la finea oficiului divin, rugăciunea următoare se va recita în toate bisericile din Franța: Domine, salvam fac Rempublicam . . .” Eu de când am sosit în Alsacia am ordonat, că aceasta rugăciune întreruptă după 1870, să se reia din nou. Pot să Vă asigur, că toți Francezii veniți din celelalte provincii, au fost profund emoționați de aceasta rugăciune călduroasă a Alsaciei pentru patria mămă. Și dacă, D-le Preșident, ne veți face cândva plăcerea să Vă putem vedea asistând la slujbă în catedrala noastră, veți vărsa poate și Dvoastră lacrimi ferbinți, când la doi pași dela Rin, sub mărețele boltituri cari ascund drăpelele noastre, veți auzi răsunând cântecul părinților noștri: „Dieu sauve la France.” trad. Valeriu Hetcoiu

Dl. Ghibu și unirea.

În Nr. 9 al revistei clujene „Societatea de măne” (9. III. 25.), dl. Ghibu, anteluptătorul unirii noastre religioase, scrie cu ocazia înființării patriarhatului român, un articol triumfător de bucurie „Habemus Papam” în care Dlui e de părerea, că prin patriarhat s'a și înfăptuit unirea noastră religioasă, de oarece în baza însuș actului unirii dela 1700, metropolitul Blajului e supus noului patriarh. Nu discutăm ființa de drept a patriarhiei române, nici interpretarea vizionară dată de Dl. Ghibu decretului unirii. Ne mărginim a declara că deși de aceleași dorinți cu Dl. Ghibu totuși nu putem împărtăși optimismul Dlui. Am dori ca Dl. Ghibu să ne cîțeze declarații ca cele din 1901 din Bis. ort. rom. și cea din 1909 a I. P. S. Sale Bălan dela Sibiu, favorabile unirii, de ale arhierilor și preoților ortodocși de astăzi. Pe cât știm de acelea nu sunt. Căci azi și I. P. S. Sa și clerul ortodox vreau nu „unirea” ci desființarea bisericii unite; dovadă declarațiile nenumărate ale I. P. S. Sale, dovadă campania înverșunată împotriva Concordatului, dovadă propaganda rus'noasă ce-o fac emisarii dela Cluj și Sibiu printre credincioșii noștri, dovadă dată cu vârf de către „Apelul” preoților ortodocși români din Ardeal șcl. Uniții, încă și cei mai optimiști, am încetat a vedea în frații noștri ortodocși oameni de „înțelegere” și am înțeles, că ei vreau „capitulare” și „desființare”. De aceea în fața bucuriei Dlui Ghibu noi constatăm, cu durere, atitudinea noastră conciliantă, leală, iar de altă parte atitudinea dărză, provocătoare chiar, a fraților noștri gata în tot momentul să ne desființeze. Așa însă nu se va face unirea noastră religioasă nici peste o sută de ani; cu toate că ei ar avea mai mare nevoie de noi, decât noi de ei.

P. T.

Anul jubilar.

(urmare)

Favorurile jubileului.

Jubileul este o indulgență plenară mai privilegiată, decât indulgențele comune, și pentru ce? Pentru că ea este însoțită de o seamă de favoruri, pe cari Biserica nu le acordă, decât pe timpul acesta sfânt și în vederea jubileului. Astfel fiecărui credincios i-se concede facultatea, ca să-și aleagă după plac duhovnicul dintre cei aprobați de Episcop, care numai decât primește puterea de a deslega pe penitentul său dela toate cenzurile, păcatele rezervate, cu excepțiunea unora foarte rari; primește puterea de a-l deslega pe penitentul său dela iregularități, de a schimba chiar și dispensând voturile lui; puterea înfășurit de a schimba după împrejurări actele prescise pentru câștigarea indulgențelor, dacă împrejurările ar reclama-o aceasta. Afară de aceasta Biserica se îngrijește, ca să fie la îndemână cât mai mulți duhovnici provăzuți cu asemenea puteri largi, pentru că oricare credincios să-și poată cu ușorință găsi vindecare la orice boală sufletească, să poată înlătura orice pedecă ce-i stă în calea mântuirii. Oh câte inimi zdrobite nu și-au găsit fericirea cu prilejul vre-unui jubileu? câte suflete desperate, scufundate în păcate neauzite, îndușmanite cu biserica cu omenirea, cu sine însuși ne mai având nici rază de nădejde de a ieși vreodată din iadul lor, nu și-au regăsit prin jubileu pacea, nădejdea, credința, senătatea perdută înălțându-se chiar la treaptă de sfințenie uimitoare și gustând deliciale nebănuite ale unei pocăințe statornice?

Scopul jubileului.

Spuneam la urmă, că jubileul este o indulgență mai sigură, și cum aceasta? Pentru că ea este acordată din motive și pentru scopuri mai importante de unde urmează, că câștigarea ei trebuie să fie mai sigură, mai înlesnită din partea Bisericii. Într'un jubileu sunt puse la ordinea zilei cele mai arzătoare interese ale religiei: proslăvirea Sf Maice Bisericii, stărpirea erezurilor, răspândirea credinței, întoarcerea păcătoșilor și pacea între stăpânitorii creștini: aceasta este în general ținta, pentru care se acordă de regulă indulgențele. Dar în jubileul prezent este vorba de mai mult: este vorba de a obține dela Dzeu restabilirea între oameni a păcii, a armoniei, a echilibrului răsturnat prin cel mai cumplit războiu, din câte au zguduit vreodată pământul nostru; este vorba de a face forță milei dumnezeiești, ca să reducă la sânul Bisericii acele ținuturi, cari odinioară formau podoaba cea mai aleasă a Bisericii lui Cristos și pe cari o desbinare seculară le ține despărțite de trupul adevărat al lui Cristos, precum și acele neamuri, pe cari o nenorocită reformă le-a tăiat dela trunchiul adevărat al credinței și al vieții supranaturale; este vorba ca acum, când regiunile acele, cari odinioară au fost udate cu sudorile și sfințite cu sângele Mântuitorului,

s'au eliberat de stăpânirea semilunei, să înduplecăm prin rugămintele noastre inima milostivă a lui Isus, ca să nu le lese din nou pradă vrășmașilor Crucii sale, ci să le păstreze nevătămate pietății noastre, făcând ca chestiunile Palestinei să se rezolve într'un chip potrivit cu drepturile creștinizmului. Aceste sunt scopurile mari, pe cari Sf. Părinte și le-a propus expres atunci, când a publicat constituțiunea pentru promulgarea jubileului acestuia. Dumnezeu vrea să fie dezarmat, și așteaptă dela noi, ca să-i oprim mâna gata spre răsunare. Să aprofităm de această norocită conjunctură de a atrage asupra noastră milostivirile lui Dumnezeu: pentru aceasta ne deschide Vicarul său tezaurul Bisericii.

Roadele jubileului

Să primim acest dar cu respect, cu recunoștință și cu adâncă credință; să-l primim cu însuflețire și cu încredere. El va produce în sânul neamurilor un curent puternic de regenerare sufletească, sfințenia, pocăința, pietatea aceasta universală va deschide vistierile milei lui Dzeu, va întoarce ochii Păstorului Bun mai cu dinadins asupra aceloră cari rătăcesc de parte de staulul său, și le va reduce, făcând însfârșit o turmă și un păstor din toți creștinii. Întâlnirea atâtor neamuri în spiritul dragostei comune și a aceleiași credințe, la leagănul creștinizmului apusean, va apropia neamurile deolaltă; împărtășirea atât de universală cu Sf. Euharistie, producătoare de unire și dătătoare de acel spirit de dragoste, care este semnul caracteristic al învățăceilor lui Cristos, va lucra în inimile oamenilor, acea pace pe care tratatele nu ni-a putut-o da, va ajuta la învingere supranaționalismul acela spiritual al Bisericii, în care-și găsește cea mai sublimă expresie idea de fraternitate a tuturor oamenilor.

Noi Români și jubileul

În chip deosebit noi, Românii uniți, să ne folosim de darurile acestui an sfânt cu o încredere mare cu o nădejde vie în viitorul Bisericii noastre. Pe urma atacurilor pornite contra noastră cu atâta răutate, mulți dintre noi sunt îngrijați de soarta bisericii noastre. Pe aceste spirite aș voi să le învierez punându-le înaintea ochilor perspectivele acestui an jubilar în special pentru noi. „Unirea catolică a popoarele în aceeași credință este înainte de toate o operă dumnezeiască”, spune foarte frumos Papa Piu XI: dar atunci ce nu putem spera noi dela concursul atâtor forțe rugătoare cari vor asalta cerul și mila dumnezeiască în cursul acestui an jubilar!?

Semnele unui proces de apropiere a neamului românesc de credința și de biserica surorilor sale din Apus nu ne lipsesc nici acuma pe lângă toată aparența contrară. Și în sinul națiunii noastre este mare numărul acelor suflete însetate după adevăr și dragoste, după unire și pace, cari cuprinși de nostalgia singurului staul caută cu ochii dornici pe adevăratul

Păstor. Deocamdată mai rătăcesc, se luptă cu Dzeu, care-i chiamă, caută în alt loc și pe alte cai astâmpărarea dorului lor de unitate religioasă, vor încerca să-și realizeze visul macăr și și prin perzecuție împotriva fraților lor, vor proba să înjghebeze eventual o unitate hibridă cu anglicanii, dar la urmă căile lor, oricât de întortochiate ar fi, se vor opri la Roma, la acest leagăn nu numai a originii noastre ca neam, ci și ca popor creștin, sub patriarhia căruia am stat până în veacul al IX supuși Vicariatului Papal dela Tessalonica. Cristos a început să cheme aceste suflete, glasul lui blând răsună în adâncurile cele mai tainice ale sufletului lor: și noi sub impulsul darului dzeesc, ajutamați de darurile și milostivirile ce vor ploua în acest an jubilar din cerul deschis, trebuie să ne nizuim a le înlesni acestor suflete alese reînțoarcerea la credința cea adevărată, împrăștiindu-le prejudițiile, arătându-le întregitatea credinței catolice și preste tot dându-le pilda acelei dragoste, de pe care se cunosc adevărații învățăcei ai lui Cristos.

Prejudițiile, necunoașterea credinței noastre sunt piedecile acele, cari îi opresc pe frații noștri de a urma calea spre care-i îndrumă atât latinitatea originii, interesele politice, sociale, sentimentele cât și interesele religioase și culturale. Este incontestabil, că în istoria contemporană un fapt te surprinde: izbucnirea extraordinară în toate părțile lumii a sentimentului de respectuoasă alipire și admirație față de Sf. Scaun. Toate spiritele mari simt și recunosc, că după războiul Bisericii catolice are un rol covârșitor întru pacificarea popoarelor depărtate deolaltă, și a claselor sociale învrăjbite: puterea de a renchege rupturile produse de război între membrele organismelor sociale și internaționale o are singur acea instituțiune, care prin natura și chemarea s'a divină are misiunea de a cultiva în omenire sentimentele acele și factorii aceia sufletești cari îi apropie pe oameni și-i contopesc într'o sfântă armonie cerească, ceea ce înseamnă direct a paraliza și a înlătura cauzele, cari au produs depărtarea și împărțirea între oameni și cari durează și azi. Pentru a reconstrui o Europă, pentru a da o sancțiune potrivită raporturilor internaționale, urmărite cu așa de puțin rezultat de Societatea Națiunilor, lumea și generațiile viitoare nu se pot dispensa de marea putere universală de ordine socială și de dreptate internațională. Aceste sunt ideile unui strălucit scriitor francez René Pinov (*L'Europe nouvelle et le catholicisme*, Paris, 1921) și eu cetîndu-le mă gândesc la serviciile ce i-le-a făcut neamului românesc prietenia cu Papa, care pacificându-l pe Ioanișiu cu împărăția Latină a Constantinopolului și cu Regele Ungariei, i-a dat aceleia puțința de a consolida o mare împărăție, împărăție românească și unită cu Roma care ar fi fost în stare să înfrunte vijeliile veacurilor și să țină laolaltă pe toți fiii neamului, cari în schimb au fost risipiți, înghițiți, ajungând abia o neînsemnată parte din

ei să-și vadă reîntregit neamul după atâtea suferințe cumplite, cari ni-ar fi fost cruțate, dacă nu rupeam din nou legătura cu Roma. — Ideile universale penetrează tot mai tare, — să asaltăm mila dumnezească, să deschidă drumuri tainice acestei penetrații și în sinul neamului nostru; conștiința catolicilor se întărește tot mai mult, iar privescerea ce li se va oferi în anul acesta pelerinilor la Roma, nu se poate ca să nu adâncească încă și mai tare această conștiință. Să mergem deci cât mai mulți la Roma, ca umplându-ne acolo sufletul de farmecul măreției numelui de creștin catolic, să ne întoarcem apoi acasă oțaliți pentru lupta sfântă ce ne așteaptă și pregătiți la jertfe, pentru acel nume. Să mergă însă la Roma și alții căci Roma este leagănul nostru al tuturor, este mama duioasă, ce ne așteaptă la sinul ei; să mergă și să vadă cu ochii proprii, că iubirea, alipirea și entuziasmul acela pentru Sf. Parinte al neamurilor celor mai luminate din Apus, nu are oare alt izvor decât lăcomia nesațioasă de stăpânire a papilor, sau se razimă pe o convingere și pe o tradițiune așa de veche ca Biserica însăși; așa de universală, ca și neamul omenesc și așa de neschimbată, cum sunt de neschimbate acele cuvinte alui Cristos: „Tu ești Petru și pe această pată voiu zidi Biserica mea și porțile iadului nu o vor învinge pe ea.”

Dr. Grigorie Pop,
canonic-cancelar Oradea-Mare.

O mică lămurire

Dăm loc lămuririi ce ne-o trimite P. S. Sa dr. Ioan Karácsonyi. În care P. S. Sa spune că n'a avut intenția să jicnească sentimentele românești folosind cuvântul de „oláh”.

„Dacăș fi scris despre lucruri petrecute după 1861, așa fi meritat cu drept reproșul făcut mie din partea P. C. S. Dr. Iacob Radu, apărut în „Vestitorul” No. 5. a. c. Dar mie nici prin mîntre nu mi-a trecut, a lua în bătaie de joc, națiunea română, prin faptul, că printre creștinii de rit grec, strămutați în împrejurimile Debreținului, în secolii XVI—XVII., am amintit și de olahi-valahi. Am făcut-o pur și simplu din motivul că atunci așa i-au numit și atunci nici ei n'au făcut nici o replică relativ la aceasta. Dacă ștergem cuvântul: valah-oláh, din istoriografie, atunci trebuie șters din istoria națiunii române și pe Mihai Viteazul, pentru că el s'a iscalit „*Valachiae Princeps*”, trebuie șters și pe Ignatie Darabanth, pentru că el a redactat, și pe Ioan Bob, pentru că el a iscalit „*Supplex libellus Valachorum*”. Dacăș fi așa mare vrajmas al cuvântului „român”, n'aș fi enumerat printre imigranți și familia chemată: Român. N'am voit deci a supăra pe nimine, ci am voit numai a urma adevărul: *Distingue tempora et concordabunt iura*, pentru că roata timpului nu poate fi nici oprită, nici întoarsă.

Dr. Ioannes Karácsonyi.”

Directorul Vasile Ștefănică.

1852—1924.

La un an dela moartea dascălului și directorului dela Beiuș, cu a cărui lumină și căldură mulți ne-am luminat și încălzit, publicăm ca omagiu acest articol din peana unui fost elev al lui și valoros colaborator al nostru.

Duminică, 17 Februarie 1924 s'a stins din viață, după o activitate stăruitoare și neîntreruptă de patruzeci și doi de ani, Vasile Ștefănică, directorul liceului din Beiuș.

Cu el pleacă nestorul corporațiunii noastre didactice. Vechea generație a dascălilor ardeleni se rărește. Zi cu zi ni-se duc mărturiile vremilor de sbucium și sacrificiu pentru infiriparea și răspândirea culturii naționale în Ardealul de altădată, muncit și apărat de noi și stăpânit de alții.

Întrat la 1882 în serviciul acestui liceu, pelângă postul de director, a deținut până la cea din urmă mișcare a brațelor și catedra de științe fizice și matematica de care nu l'a despărțit numai moartea.

Vasile Ștefănică s'a născut la 1852 în comuna Uilac, din apropierea Beiușului. Facându-și studiile secundare la liceul premonstatens din Oradea iar cele teologice la academia din Satu-Mare, cu mari greutateți răzbește să se înscrie la facultatea de științe din Cluj. Subt toată durata pregătirilor a luptat cu mijloace materiale mai mult decât reduse. Pe urmă obținând diploma de profesor e numit la liceul din Beiuș.

Chiar în vremea aceasta, prin anii optzeci din suta trecută, institutul nostru s'a pomenit în fața unor mari schimbări prevăzute de noile reforme ale învățământului secundar. Legea din 1883 cam rări rânduile vechilor dascăli; mulți plecară la parochii ori alte slujbe diecezane. Nouilor titulari le revenea datoria de a primeni sau organiza întreg învățământul, îndeosebi catedrele de științe.

Profesorul Ștefănică întocmi colecția aparatelor fizice pe care apoi o sistematizează și completează an cu an. Râvna profesorului și jertfa patronului, care era marele Mecenat și episcop Pavel răzbiră, ca în scurtă vreme colecțiile științifice ale acestui liceu să răspundă postulatelor moderne ale noului program. Se mai ivi la mijloc și o altă greutate. Era lipsa totală de manuale românești din domeniul acestor științe.

Ștefănică se puse acuma pe lucru. Din diferite scrieri străine confecționează acele note și însemnări de matematică și fizică pe cari ni-le prepara și dicta oră cu oră. Acest metod deveni o trăsătură caracteristică, aproape tipică, a prelegerilor sale de cari nu se putu despărți în toată viața.

După lovitura dela 1888 când urmă să se introducă limba maghiară ca limbă de predare în clasele superioare ale liceului din Beiuș, subt cuvântul că cea

mai mare parte a elevilor — moșii și bănașenii mai ales — nu cunosc de fel această limbă, Ștefănică ti-clui și și adopta un bilinguism practic pe alocurea cu revărsări destul de înviorătoare. Bătrânul fiecare prelegere o începea cu o formulă stereotipă în ungu-rește după care o întorcea pe românește „ca să înțe-leagă toți”. Unde se ivia câte un termen tehnic mai lung și mai șod, pe care aveam să-l știm și ungu-rește, ne puneam să-l rostim de zece ori. Cum era atunci moșii și bănașenii îl pociau și stâlceau, de la urmă abia că mai rămânea ceva din originalul ungu-resc. Acuma începeau îmbufnările de răs. Aceste note completate an cu an le apropia de priceperea elevi-lor prin un metod intuitiv și experimental ce înlesnea și celor mai impasibili pătrunderea în legile și fenome-nele științelor. Ne frământa și ne învăța în școală. Dacă cutare nu manifesta o înclinare către aceste dis-cipline ori îl prindea ca neglijent, apoi îi-l făcea a-sistent ore de-a rândul la tablă și din când în când îl mai apropia cu capul de cele cifre. La orele de expe-riimentări ne scutura — mai ales pe unii mai indife-renți, — cu câte un curent electric „că doară să prin-de ceva și de ei”.

Miile de elevi din cei patruzeci și doi de ani, azi bărbați în dricul ori în clinul vieții, i-și vor reaminti cu multă înduioșare orele de fizică, observațiile și figura blajină a vechiului dascăl.

La 1896 episcopul Pavel înființă școala medie-civilă și internatul de fete din Beiuș. Cu organizarea și conducerea noului institut episcopul-fondator și pa-tron însărcinează pe profesorul Ștefănică. Cu mult tact, probată experiență și răbdare stete în fruntea acestei școli vreme de 18 ani, până la 1914. — Între timp, la 1911, după moartea directorului, Vasile Dumbravă, fu numit director și al liceului de băieți „Samuil Vulcan”. — Trei ani de zile conduce cele două insti-tute. La 1914 renunță la postul de director al școlii civile urmând a deține numai cea dela liceul de bă-ieți până la săvârșirea din viață.

Ca director Vasile Ștefănică avu una din cele mai grele și sbuciumate misiuni, — cu deosebire sub durata marelui războiu. — Încep zilele fără tihnă și liniște, atât de trebuincioase unei munci celebrare. Și unde mai pui revoluția și regimul bolșevismului unguresc din primăvara anului 1919 cu toată urgia și ororile unor asasini și tăciunari ajunși la largul lor.

Anii dintâi o mare parte a sălilor de învățământ fu deținută pentru trebuințele militare fără nici o altă considerațiune la interesele școlii, chiar și atunci când aceasta se putea face cu înlesnire. Cinci ani de zile, ziua-noaptea, goarneau n'au mai conținut în cur-tea liceului. Directorul supra încălcat cu ordine șco-lare, mai avea de furcă și cu diferitele autorități mi-litare. Unii elevi sosiau să deie de urgență esamene, alții plecau; o școală militară încheia cursurile, alta grăbia să-i ocupe locul. Inspectorii militari veniau, dis-

puniau, rechiziționau, transformau și răsturnau întreg aranjamentul institutului și directorul cu inima scăzută trebuia să facă față senină la toate aceste. Și pe ur-mă, prin Februarie 1919 vin Săcuii ca după aceea la 21 Martie să predea puterea bolșevicilor. Începe o no-uă etapă de sbucium și chinuri. Și ăștia se instalează în zidul liceului. Din câteva camere, chiar din nemij-locita apropiere a locuinței directorale, fac depozite de muniții, proiectile și explozibile. Prin aceste depozite petreceau, fumau, se certau fără nici un control. Luni întregi, directorul, familia acestuia și noi profesorii și elevii din sălile de învățământ din etaj umblam — cum zice cronicarul — cu zilele în mână.

Directorul Ștefănică, apăsător și de ani, frânt de atâtea iritații și muncă istovitoare mai fu și insultat și chiar luat la țintă cu o descărcătură de pușcă. Fără e-zitare în biruința dreptății, tot mai văzând aceste ra-vagii și încercând atâtea vaduri de amărăciuni și mal-tratări, suferiam cu toții închiși într'o mistuitoare moc-neală sufletească. Teroarea și urgia bandelor roșii, per-chizițiile domiciliare, prezintările corpului didactic în frunte cu directorul Ștefănică, de câte două ori la zi în fața comandantului bolșevic se desmărginesc în măsura în care armata română se apropia de melea-gurile Beiușului.

Și odată cu învierea Domnului se ivi dinspre ră-sărit și învierea noastră. Vinerea patimilor 18 April 1919, la orele treisprezece și un sfert din zi, începe marea opera a mântuirii noastre. Și a doua zi, Săm-băta morților, după înfrângerea bolșevicilor și a Săcui-lor în lupta dela Drăgănești, glorioasa armată română intră în Beiuș. Bătrânului director Ștefănică îi revine onoarea să salute și bineveniteze mândra armie isbă-vitoare în numele vechiului oraș de școli și cultură românească. Cu glas oprit de lacrimi primește pe cei sosiți în frunte cu viteazul comandant, *colonel Raso-viceanu* și mânați de Acela, în ale cărui mâini sunt depuse destinele neamului românesc și mai aduși de rugăciunile și lacrimile noastre.

După epopeea întregirii neamului patru ani de zile mai muncește în fruntea acestui liceu până ce a-nul din urmă obosit și chinuit de o slăbire de inimă i-și ia un concediu din care nu se mai reîntoarce.

Directorul Ștefănică, toată viața, a fost omul muncii și al datoriei, Modest cu măsură și cumpăt prin răbdare, punctualitate și stăruință migăloasă a răzbit să se impuie respectului obștesc și deosebitelor con-siderațiuni din partea patronilor acestui institut. La 1896 a fost numit protoereu onorific și asesor con-sistorial al eparhiei Orădane; la 1908 arhidiacon iar la 1923 canonic onorific al capitului catedral din O-radea-Mare. Din partea M.-Sale regele Ferdinand I., de-asemena a fost decorat în mai multe rânduri; mai întâiu cu ordinul „Coroana României” în grad de ca-valer și ofițer și pe urmă cu „Resplata Muncii pentru Biserica și Școală”, cl. I.

Pe lângă o activitate pedagogică de patruzăci și doi de ani, din cari douăzeci și opt, a făcut și administrație școlară, directorul Ștefănică a luat parte la toate manifestațiunile vieții noastre culturale și sociale românești. Membru ordinar, mai apoi în funcțiuni onorifice: casier, secretar, vicepreședinte și președinte al diferitelor societăți, reuniuni și instituțiuni culturale, fie locale fie generale ardelene, câtă vreme i-au îngăduit puterile, ținea să participe la toate festivitățile și lucrările acestora. Ca atare în vechea *Tribună* dela Sibiu a deschis o serie de discuțiuni atingând chestii de o presantă actualitate culturală și economică pe cari apoi le-a retipărit în broșuri accesibile pentru toți. Astfel la 1899 sub anonimul *Observatorul* scoate: *Chestiuni economice actuale Sibiu 1899*. La 1901 sub *Vigilul* scrie: *Din Beiuș, chestiuni actuale Sibiu 1901*; iar la 1902 tot din tribuna retipărește volumul: *Inter-natele și școlarele din Beiuș*. Lucrarea: Instrucțiunea economică pentru adulți publicată mai întâi în Anuarul școlaii civile de fete din Beiuș din anul școlar 1901/2 și completată pe urmă tot în Anuarul din 1905/6 al acestei școli se impune și corpurilor legiuitoare din fosta Ungarie. Ideia ei a fost acceptată mai târziu și de Astra dela Sibiu.

În anuarul liceului de băieți din 1893/4 scrie studiul resumativ: *Fenomenele principale ale electricității*.

Directorul Ștefănică era un om cam tăcut și adânc impresionabil de tot ceea ce credea că nu se potrivește fie cu cinstea personală fie cu rosturile mai superioare ale neamului. Cum e atunci vorba deschis și fără încunjur, simplu respicat și românește păstrând un fel de tipar arhaic al vorbei. Cu o mentalitate naturală și pătrunzătoare avea darul de-a indica și nimeri totdeauna axa unei chestiuni pe care față de adversar o sublinia, fără adausuri retorice, cu ironie și sarcasm ucigător.

Pașnic, iubitor de societate și întâlniri prin cele sale de lectură dela Casinoul românesc, totuși avea un fel de aversiune organică pentru cei ce „*umblă cu sucituri*”, pentru „*peciovicii*” vorba bătrânului, adecă pentru suveicile și zarafii vieții noastre sociale și politice. De o rară condescendență cu toată lumea și îndeosebi cu elevii, simțiai însă în fața lui un fel de aer distant, impus de corectitudinea, bunătatea și întrasigența națională. Biserica, latinitatea noastră, neamul, limba, familia, ordinea socială în concepția și felul de a vorbi a bătrânului dascăl fie la întruniri sociale și culturale, fie în fața elevilor, primiau o sancțiune transcendentă. Lumea știa mai dinainte cu ce chestiuni se poate apropia de directorul Ștefănică și la ce treburi ar putea să-i ceară părerea și spriginul. Toate aceste trăsături încadrau o viață austeră și disciplinată pe care lumea de azi, lumea snobismului și a admirației mutuale dacă ici-colea o mai respecta, nu o putea înțelege pe deplin precum nici el, Bătrânul, nu se împăca cu multe din simptomele și apari-

țiunile vieții noastre sociale și politice de după război. Fermentația spumoasă a nouilor așezări sociale, violența luptelor politice îl năcăjiau, cum de oamenii noștri, după atâta amar de suferințe și umiliri, nu văd interesele superioare ale neamului.

Fastul și onorurile ce i-le dete o lume întreagă de cunoscuți și stimători în drumul către lăcașul de odihnă veșnică scoaseră odată mai mult la iveală că a murit un dascăl vrednic și un om de treabă, nesmintit în simțemintele datoriei către neam și în cele ale dragostei de țară. (—)

CRONICA

— *Mișcarea la Lourdes în 1924*. Este cunoscut renumitul loc de pelerinaj din Franța, unde anual se fac multe vindecări miraculoase. Iată numărul pelerinilor s'au perindat la Lourdes 1924:

Din Belgia 16.150, Spania 9.457, Anglia 7.300, Irlanda 4200, Elveția 4150, Italia 1008, Olanda 2730, Portugalia 1000 și mai departe Cehoslovacia, Austria, Argentina etc. Total (din străinătate): 50.926
din diecezele Franței: 158.279

Total: 209.205

persoane. — În acest an minunile au fost relativ puține. Totuș putem înregistra vindecările lui: Albert Gérard din Namur, de mal du Pott; Dș. Eugenia Dufeil de Lanhelin de coxalgie; Dș. Angela Ducret de carie vertebrală; Dș. Tereza Gallart Roua din Barcelona și Sora San Francesco de Montpezat de tuberculoză pulmonară; Dș. Maria Luiza Bruyons de peritonită bacilară; Dș. Le Tellier din Nantes de cancer la stomac, șcl.

— *Numiri*: Aflăm că On. Petru Herczegh a fost numit la parochia Aușeu, Mon. Ioan Ternovan la Istrău și Mon. Liviu Selegian la Ardușat.

— Luni în 2 Martie Exc. Sa Angelo Maria, Dolci Nunțial apostolic în România a fost primit în audiență de către Preaf. P. Papa Pius XI.

TIPIC

22 Martie. Dumineca III a S. Post. Închinarea Sf. Cruci. Vers 1.

Sâmbătă la însărat pe 6 ale inv. 3 și ale Triodului 3. Mărire. Și acum dogm. versului. Intrat. Stihovna învierii. Mărire. Și acum din Triod. Trop. inv. Mărire. Și acum Troparul Sf. Cruci.

Duminecă la Mănecat. La Dzeu e Domnul trop. ca Sâmbătă. Sedelnele și trop. învierii. Antifoanele versului 1. șcl. ca în Dumineca brânzii. Evanghelia inv. a IX-a. Catavasiile Triodului. Mărește. pe gl. 1. Luminătoarea inv. a IX-a. Mărire. Și acum lumin. din Triod șcl. La sfârșitul Doxologiei se expune Sf. Cruce cum se arată în Triod.

La Sf. Liturghie: Fericirile versului. După intrat: trop. inv. Mărire. Și acum: Cond. Sf. Cruci. Apostol și Evanghelia Duminecii a 3-a șcl. ale Liturghiei Sf. Vasile

La *Însărat*, pe 6 ale umilinții dela versul de rând 2 ale Triodului 3 și din Mineiu: (23 Martie Cuv. Păr. Nicon) 1. Mărire Și acum din Mineiu. Intrat. Prohimen: Dat-ai moștenire. Stihovna cu Mărire Și acum din Triod șcl ca în Dum. brânzii. 25 Martie Miercuri Buna Vestire.

Marți la *Însărat* pe 6 cu Măr. Și acum a sărbătorii Intrat. Prohimenul zilei. Paremi Litie cu o stihiră și Mărire. Și acum. etc Miercuri la *Mănecat* toate ale sărbătorii.

Liturghia Sf. Ioan începându-se cu vecernia din 26 Martie, — Soborul mai marelui Voivod Gavril. — După prohimen: *Că sfânt ești Dzeul nostru.*

D. m. la *Însărat* se cetește Dupăcinarul cel mic fără Canon, 29 Martie Dumineca a IV. a Sf. Post. gl. 2.

Sâmbătă la *Însărat* pe 6 ale inv. 3 și ale Triodului 3. Mărire. Și acum dogm. versului. Intrat. Prohimenul zilei. Stihovna inv. Mărire. Și acum din Triod. Trop. inv. Mărire. Și acum trop. Bunei-vestiri.

Duminecă la *Mănecat*. La Dzeu e Domnul trop. ca Sâmbătă. Sedelnele inv. Trop. inv. Antifoanele versului 2. Evanghelia inv. a X-a șcl. ca în Dum. brânzii, Catavasii: Deschide-voiu. Luminăt. inv. a X-a Măr. Și acum din Triod șcl.

La Sf. Liturghie, Fericirile versului. După intrat. trop. inv. Măr. Cond. Triodului Și acum: Cond. Bunei-vestiri. Apostol și Evang. Duminecii a 4-a din post. șcl. a Liturghiei Sf. Vasile.

La *Însărat* Pe 6 ale umilinții 2 ale Triodului 3 și ale Mineiului (30 Martie Cuv. Păr. nostru Ioan cel ce a scris Scara) 1. Mărire Și acum din Mineiu. Intrat. Prohimen: Să nu întorci. Stihovna cu Măr. Și acum din Triod. șcl. ca în Dum brânzii.

— Misă —

Schițe de predici.

оригинал

A) Dumineca III din Paresimi a Crucii.

Motto: „Cela ce vrea să vină după mine să se lapede de sine să-și ia crucea sa și să vină după mine“. Marcu 8, 34.

Temă: Despre suferințe.

Introd: Isus Hristos, care trebuie să fie pilda noastră, cu viața, patimile și moartea sa ne arată că prin lăpădare de sine, prin suferințe putem să ajungem la fericire. Și Hristos prin statul umilirii ajunge la statul măririi.

Trat. I. Dumnezeu trimite multe suferințe asupra noastră pentruca să ne pună la probă credința. Aurul în foc se lămuște. (Dreptul Iov.)

II. Multe suferințe ne trimite Dumnezeu pentruca să facem destul pentru păcatele noastre și astfel să ne cruțe de pedepsele purgatorului. Dumnezeu e preadrept, și precum nu lasă nici o faptă nerăsplătită, nu poate lăsa nici un păcat nepedepsit.

III. Suferințele trebuie să le primim cu mulțămă și să le răbdăm fără împotrivire, cum a făcut Dl. Hristos. Ba, dacă vrem să împlinim porunca Lui, chiar să căutăm prilej de umilire. Un prilej foarte bun pentru mortificații este și vremea postului.

Concl. Să luăm și noi asupra noastră sarcina crucii care este sâmnul suferințelor și să o prîtăm pe muntele Golgota (vieții) ca astfel să putem ajunge și la bucuria Sfintei Invieri.

— gb. —

B) 25 Martie Buna Vestire.

Despre împlinirea voinței lui Dzeu.

„Și a zis Maria: Iată serva D-lui, fie mie după cuvântul tău“ Luca I. 38.

Dacă vrem ca cineva să ne facă vr'o indemână, atunci ne străduim din toate puterile ca mai întâi noi să-i plinim voia. Cu atât mai vartos trebuie să umblăm în voia lui Dzeu, dacă vrem ca să-și reverse asupra noastră bogăția îndurărilor sale.

1. Exemplu de imitat în aceasta privință aflăm pe Preacurata F. Maria care atunci când ingerul D-lui i-a vestit că din ea se va naște Mântuitorul neamului omenesc, cu supunere a zis „Iată serva D-lui, fie mie după cuvântul tău!“ Unicul gând al ei a fost ca să plinească voia Tatălui ceresc, fără ca să se îngrozească de suferințele ce o așteptau ca Mamă a Fiului lui Dumnezeu

2. Cea ce Maria ne-a arătat cu fapta, dumnezeiescul său Fiu încă ne-a învățat ca să facem asemenea, când a zis că așa să ne rugăm „fie voia ta etc.“ Aceasta ne-a arătat și cu viața sa întreagă, căci el zicea, că a venit să facă voia celui ce l'a trimis, a Tatălui.

Concl. Cea mai arzătoare dorință a noastră nu poate fi alta decât să dobândim fericirea vecinică. Dacă vrem însă ca Dzeu să asculte cererile noastre, atunci trebuie să i-ne supunem cu toată încrederea împlinind întru toate voința lui prea sfântă. Vreți exemple de urmat: iată Maria, iată Cristos!

C) Dumineca IV. a Sf. Post.

Temă: Despre învingerea necurăției.

Motto: „acest fel nu esă numai cu post și cu rugăciune“ (Mc 9, 29)

Introd Intre alte multe necazuri omului i-s'a dat să lupte și cu propriul său trup. Aceasta mulți n'o știu, crezând că trupului trebuie să-i permită tot ce vrea, alții și de o știu n'o fac serios. Creștinul trebuie să lupte împ. trupului și îndeosebi a păcatului trupesc: necurăția.

Trat. 1. păc. nec. e perzător de suflet: a spus-o Isus Hr., sf. Pavel, Sfinții lui Dzeu s'au temut foarte de acest păcat. Sf. Ursula cu prietenele ei a sărit în riu; alte vergure a alergat în moarte; alții s'au aruncat în spini și apă rece, etc.

2. Păcatul nec se răzbuacă până'n a șaptea seminție. Boalele venerice; nenorociri etc.

3. Remediile: a) fuga de ocaziune; b) voință tare; c) umilință; d) post e) și rugăciune.

Concl. De ni-e scump sufletul să fugim de necurăție, care a nenorocit Sodoma, a adus potopul pe pământ, a nenorocit pe Samson, pe Solomon ș. a.

BIBLIOGRAFIE.

оригинал

— Ioan Georgescu: Un martir al datoriei către țară: Episcopul Demetriu Radu. Cernăuți 1925, „Glasul Bucovinei“ 8°, p. 34. Prețul? — Peana cu vrajă a talentatului nostru scriitor și istoric evocă cu multă vivacitate persoana întradevăr mare sub toate aspectele a neuitatului și mult regretatului nostru arhieru. De pe paginile ei parcă ne privește, parcă ne vorbește cu elanul său înălțător de orator neîntrecut sufletul marelui dispărut. Recomandăm cartea tuturor cari vreau să mai trăiască câteva clipe sub vraja personalității mari a episcopului Radu.

— Dr. Nic. Brînzeu: Cultele în România. Lugoj, 1925. p. 56, 32°. Un documentat respuns Apelului ortodox dela Oradea și Arad. O recomandăm cu căldură tuturor.

